

การศึกษาพฤติกรรมและทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์สำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
A Study of Behavior and Social Media Literacy Skills for
Undergraduate Students at Faculty of Industrial Education,
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

วิไลวรรณ วงศ์จินดา^{1*}, นนทโชติ อุดมศรี²
Wilaiwan Wongjinda^{1*}, Nonthachoti Udomsri²

¹ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹ Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

² คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

² Faculty of Industrial Engineering Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

*Corresponding email: wilaiwan.wongjinda@gmail.com

Received: 23 August 2021; Revised: 25 September 2021; Accepted: 7 October 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม 2) เพื่อศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 261 คน โดยกำหนดตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และแบบทดสอบทักษะการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ในระดับชั้นปีที่ 5 สังกัดสาขาวิศวกรรมเครื่องกล โดยเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่า 3 ชั่วโมง ช่วงเวลา 16.01-24.00 น. และใช้เฟซบุ๊ก มากที่สุดในด้านการบันเทิง 2) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พบว่า ทักษะการเข้าถึงสื่ออยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 82.38

คำสำคัญ : พฤติกรรม, ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ, สังคมออนไลน์, นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to study the behavior of undergraduate students 2) to study social media literacy skills of undergraduate students. The sample used in this research were 261 students of undergraduate students at Faculty of

Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumin in the second semester of the academic year 2563 by setting the schedule of Krejcie and Morgan (1970). The research instruments were questionnaire, and achievement test of media literacy skills. The data analyses were frequency, percentage, the average, and standard deviation.

The results showed that 1) the behavior of undergraduate students was at very high level that the majority of users are male user, and studying in the five years under mechanical engineering program, the average time spent was more than 3 hours, period 4.00 pm – 00.00 am. The social network that was mostly used was Facebook for entertainment and 2) Student's social media literacy skill was at very high level (82.38 percent)

Keywords : Behavior, Social Media, Literacy Skills, Undergraduate Students

บทนำ

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีทักษะทางดิจิทัลเพื่อให้คนทุกช่วงวัยสามารถดำรงชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลและเกิดการสร้างสรรค์แห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเหมาะสมโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน ซึ่งในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลจะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา ตลอดจนการสอดรับต่อทิศทางการพัฒนาของประเทศไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสรรค์แห่งการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย ซึ่งจะต้องมีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ธานินทร์ อินทรวิเศษ และคณะ (2562) ซึ่งระบุว่า เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้คนในสังคมต้องปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันที่มีอิทธิพลจากเทคโนโลยีดิจิทัลสร้างรอยต่อจากห้องเรียนสู่การเรียนรู้ในบริบทจริงผ่านช่องทางสื่อสารซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนโดยตรงและเป็นช่องทางการขยายโอกาสทางการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ทักษะการรู้เท่าทันสื่อถือเป็นความท้าทายและโอกาสสำหรับคนทุกรุ่นในการติดตามการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการส่งเสริมการเข้าถึงของหน่วยภาครัฐและเอกชน ดังนั้นทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อาจเกิดจากความสามารถส่วนบุคคลเพื่อที่จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางเทคนิค ความเข้าใจอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถที่จะนำมาใช้ประยุกต์ในกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้การรู้เท่าทันสื่ออาจช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์สื่อในเชิงบวกหรือเชิงลบได้มากขึ้น สอดคล้องกับ Shopova (2014) ได้ระบุว่า การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและทักษะของนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่มากขึ้น การพัฒนาระดับการรู้เท่า

หนังสือดิจิทัลเป็นความสามารถเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการได้รับโอกาสความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต และ Tetep (2019) ได้ระบุว่า การรู้เท่าทันสื่อไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของความสามารถของบุคคลสื่อสารและเข้าใจข้อมูลจากสื่อเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเลือกการวิเคราะห์ สืบค้นและใช้สื่อภายใต้หลักนิติธรรม ค่านิยมและบรรทัดฐาน ซึ่งข้อมูลที่จะมีการนำไปเผยแพร่สู่สาธารณชนจึงต้องเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ใช้งาน และไม่ก่อความเสียหายต่อผู้อื่น และ พัทธภา เอื้ออมรวิช (2561) ได้ระบุว่า การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อใช้สื่อไปในทางที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ทักษะการเข้าถึง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน ทักษะการสร้างเรื่องราว ทักษะการไตร่ตรอง ทักษะในการแสดงออก ทักษะการสื่อสาร และทักษะการมีส่วนร่วม และเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพราะจากการที่เทคโนโลยีเกิดการพัฒนารวดเร็วจึงอาจส่งผลให้ผู้รับสารควรมีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอย่างละเอียดรอบคอบ และต้องตกเป็นเหยื่อข่าวปลอมด้วยความไม่รู้เท่าทันจนอาจส่งผลกระทบต่อตัวผู้รับสารเอง และการสร้างการรู้เท่าทันสื่อให้คนในสังคมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสื่อมวลชนและผู้รับสารเองก็ควรมีวิจารณญาณในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้งการรับและการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้เป็นสังคมแห่งการรู้เท่าทันสื่อและไม่ตกเป็นเหยื่อของข้อมูลข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์ได้

อีกทั้งสภาวะปัจจุบันสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังคงมีความจำเป็นต้องสร้างคุณภาพการศึกษาของตนเองโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ จากเครือข่ายที่เผยแพร่ได้จากทั่วโลก ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกันอย่างกว้างขวางรวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นวงกว้างและเพิ่มไปอีกด้วยความอิสระที่ง่ายในต่อสื่อสาร ซึ่งอาจส่งผลให้กลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในช่วงเยาวชนให้ความสนใจและใช้สื่อสังคมออนไลน์ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันโดยจะเห็นได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนในประเทศ (จากข้อมูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในครัวเรือน พ.ศ. 2563: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) และที่สำคัญเยาวชนไทยที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาที่ควรให้ความรู้และความเข้าใจถึงการรู้เท่าทันสื่อ ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและทักษะการรู้เท่าทันสื่อในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความประสงค์ทำการศึกษาพฤติกรรมและการรู้เท่าทันสื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อนำข้อมูลไปที่ได้รับเป็นแนวทางการสนับสนุนและสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 280 คน (สำนักงานวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 261 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วนจำแนกตามชั้นปี

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ เพศ, ระดับชั้นปี, สาขาวิชา และเกรดเฉลี่ยรวม

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคม

ออนไลน์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ คือ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามรูปแบบของระดับคะแนน (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วย ด้านการสื่อสาร ด้านการศึกษา ด้านการบันเทิง ด้านสุขภาพ ด้านการบริการ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ โดยมีค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.75 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.850

3.2 แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ประกอบด้วย ทักษะการเข้าถึงสื่อจำนวน 8 ข้อ ทักษะการวิเคราะห์ จำนวน 8 ข้อ ทักษะการประเมินค่า จำนวน 8 ข้อ ทักษะการสร้างสรรค์ จำนวน 3 ข้อ และ ทักษะการมีส่วนร่วม จำนวน 3 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.85 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.25-0.95 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

เกณฑ์ประเมินแบ่งออกเป็น 4 ระดับ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ค่าคะแนนเฉลี่ย มากกว่า 80 คะแนน	หมายถึง ระดับดีมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 65-79 คะแนน	หมายถึง ระดับดี
ค่าคะแนนเฉลี่ย 50 -64 คะแนน	หมายถึง ระดับพื้นฐาน
ค่าคะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 50 คะแนน	หมายถึง ระดับปรับปรุง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ผลตามจุดประสงค์ข้อที่ 1 หลังจากนั้น ผู้วิจัยส่งแบบทดสอบออนไลน์แบบปรนัยชนิดตัวเลือก โดยผู้วิจัยแจ้งกำหนดเวลานัดหมายทำแบบทดสอบล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามและแบบทดสอบ ทั้งหมดเป็นจำนวน 261 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.21

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการดำเนินงานวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่าข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.11 และเพศหญิง ร้อยละ 29.89 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.30 อันดับรองลงมา คือ ระดับชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 22.60 ระดับชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.780 ระดับชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.30 และระดับชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 9.70 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสังกัดอยู่ในสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล คิดเป็นร้อยละ 44.10 อันดับรองลงมา คือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 19.10 สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คิดเป็นร้อยละ 13.20 สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 9.70 และ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม คิดเป็นร้อยละ 4.50 ตามลำดับ โดยเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่า 3 ชั่วโมง และส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 16.01-24.00 น. และใช้ Facebook มากที่สุด และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
1	ด้านการสื่อสาร	3.61	0.78	มาก
2	ด้านการศึกษา	3.65	0.75	มาก
3	ด้านการบันเทิง	3.78	0.70	มาก
4	ด้านสุขภาพ	3.77	0.82	มาก
5	ด้านการบริการ	3.69	0.80	มาก
รวม		3.69	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.75) โดยพิจารณาตามประเด็น อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ โดยที่ด้านการบันเทิงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.82) ด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. =

0.80) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.75) และด้านการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิต่อการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของ

ข้อ	ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	จำนวนนักศึกษา ที่ตอบถูก	ร้อยละ	แปลผล
1	ทักษะการเข้าถึงสื่อ	215	82.38	ระดับดีมาก
2	ทักษะการวิเคราะห์	210	80.46	ระดับดีมาก
3	ทักษะการประเมินค่า	212	81.23	ระดับดีมาก
4	ทักษะการสร้างสรรค์	206	78.93	ระดับดี
5	ทักษะการมีส่วนร่วม	205	78.54	ระดับดี

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลการทำแบบทดสอบได้คะแนนทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ รายด้านดังนี้ ทักษะการเข้าถึงสื่ออยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 82.38 รองลงมาคือ ทักษะการประเมินค่าอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 81.23 ทักษะการวิเคราะห์อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 80.46 ส่วนทักษะการสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 78.93 และทักษะการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 78.75 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและการรู้ทันสื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 5 ส่วนใหญ่จะสังกัดอยู่ในสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล โดยเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่า 3 ชั่วโมง อยู่ในช่วงเวลา 16.01-24.00 น. และใช้ Facebook มากที่สุด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับมาก ในด้านการบันเทิง เช่น การดูหนัง ฟังเพลง ออนไลน์ และเล่นเกมออนไลน์ เนื่องจากการใช้งานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ช่วยสร้างความสนใจ สะดวกต่อเข้าถึงและทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และทัศนคติของกลุ่มนักศึกษาด้วยกันทั้งภายในสถาบันและต่างสถาบันกัน อีกทั้งยังมีเพจต่างๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าสืบค้นแหล่งข้อมูลที่มีหลากหลายและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การค้าขายออนไลน์ การเสริมความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ที่กลุ่มนักศึกษาให้ความสนใจนอกเหนือเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ วรรณประภา และคณะ (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์และพฤติกรรมการใช้สื่อของนักศึกษาหลักสูตรสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่นักศึกษาเข้าใช้งานบ่อยคือ Facebook ด้วยการใช้สมาร์ตโฟนเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อความบันเทิง การสนทนากับผู้อื่น และเล่นเกมออนไลน์ และชนิษฐา จิตแสง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและรูปแบบการให้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ที่มีพฤติกรรมรูปแบบการให้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกออกเป็น ด้านการสื่อสาร ด้านความบันเทิง ด้านการค้นคว้าข้อมูล เนื่องจากการใช้สื่อแบบนี้มีความสะดวก เข้าถึงได้ง่าย มีความหลากหลายของข้อมูลและค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายโดยการใช้สื่อแบบอื่น ๆ ที่มีอยู่ในยุคปัจจุบัน

2. ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คือ ทักษะการเข้าถึงสื่ออยู่ที่ร้อยละ 82.38 เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เติบโตอย่างรวดเร็วและการได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาและครอบครัว จึงทำให้นักศึกษามีทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี และนักศึกษายังเห็นถึงความสำคัญของทักษะการรู้เท่าทันสื่อในทุก ๆ ด้าน ที่จะได้รับโอกาสในการทำงานที่ตนเองสนใจ รวมถึงการสร้างรายได้ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ และยังทราบถึงทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อพิชชา ช่างขวัญยืน (2561) ได้ศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งทักษะการวิเคราะห์จะมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ ส่วนทักษะการประเมินค่าสื่อและทักษะการเข้าใจสื่อจะมีค่าน้อยที่สุด ตามลำดับ จากเหตุผลในปัจจุบันหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนให้เห็นถึงความสำคัญ และได้มีการเติมเต็มแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อที่เน้นให้ผู้บริโภคสื่อ การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากสื่อได้อย่างรู้เท่าทันซึ่งต้องพัฒนาทักษะเหล่านี้ตั้งแต่เด็กจนเป็นเยาวชนที่สำคัญ และ RAMASAMY (2020) ได้ประเมินทักษะการรู้สารสนเทศและทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิต พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้แบบเพื่อนต่อเพื่อนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมถึงการสนทนาและโต้ตอบกับเพื่อน ๆ และแบ่งปันความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นผ่านช่องทางออนไลน์ อีกทั้งการพัฒนาทักษะการสร้างสรรคเกี่ยวกับการเห็นประโยชน์ในการสร้างผลงานอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการจ้างงานในอนาคต และทักษะการเข้าถึงสื่อเพื่อการบันเทิง ประกอบกิจกรรมทางวิชาชีพและสร้างกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานวิชาการใช้ส่งข้อความส่วนตัวและการเก็บบันทึกภาพต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการศึกษาพฤติกรรมและทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ควรให้การสนับสนุนและสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นเพื่อให้ผู้ใช้สื่อได้เรียนรู้กลวิธีต่าง ๆ ของสื่อได้อย่างถูกต้อง

1.2 จากการศึกษางานวิจัยอาจนำไปศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเป็นช่วงอายุ คือ กลุ่ม Generation Z (ช่วงอายุ 6 - 20 ปี), กลุ่ม Generation Y (ช่วงอายุ 21 - 38 ปี), กลุ่ม Generation X (ช่วงอายุ 39 - 53 ปี) และกลุ่ม Baby Boomers (ช่วงอายุมากกว่า 54 ปี)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาลักษณะของการใช้สื่อเชิงบวกและเชิงลบที่อาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเพื่อเป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือสอดแทรกเป็นกิจกรรมเสริมต่อไป

2.2 ควรมีแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างซึ่งอาจมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *Smart Social Media รู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ อย่างสร้างสรรค์*. https://www.ops.go.th/main/images/pusit-doc/590429_smart-social.pdf
- ธานินทร์ อินทรวิเศษ, ธนวัฒน์ พูลเชตนคร, ธนวัฒน์ เจริญษา, นิตยา นาคอินทร์ และ ภาสกร เรืองรอง. (2562). เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(6), 478-494.
- พัชรภา เอื้ออมรวิช. (2561). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์. *สัปดาห์: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทส.)*, 24, 22-30.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และ สุกัญญา เอ็มอัมธรรม. (2563). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 37(2), 120-142.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *รายงานผลการสำรวจข้อมูลสภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562*. <https://itm.eg.mahidol.ac.th/itm/wp-content/uploads/2020/04/MDES-ONDE-MIL-Survey-2019.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด. <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษาแนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู*. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด. <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1653-file.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *บทสรุปสำหรับผู้บริหาร: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในครัวเรือน พ.ศ. 2563*. http://www.nso.go.th/sites/2563/Full_Report_63.pdf
- เสาวนีย์ วรรณประภา, สมพงษ์ เสริมณีน, ภารดี พึ่งสำราญ, วิษณุศวร ทะกอง, กาญจนา สมพิน. (2562). การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์และพฤติกรรมการใช้สื่อของนักศึกษาหลักสูตรสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. *รายงานการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2019”*, 684-693.
- อพัชชา ช่างขวัญยืน. (2561). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 16(1), 188-197.
- Center for Media Literacy (2008), *Literacy for the 21st Century: An Overview & Orientation Guide to Media Literacy Education*. <https://www.medialit.org/reading-room/literacy-21st-century-overview-orientation-guide-media-literacy-education>.

- Hobbs, Renee. (2011). *Digital and Media Literacy: Connecting Culture and Classroom*. Corwin: California. <https://eric.ed.gov/?id=ED523447>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ramasamy, K. (2020). Social Media Literacy Skills of the Post Graduate Students and M.Phil scholars of Arts and Science Colleges affiliated to Mother Teresa Women's University, *Kodaikanal Philosophy and Practice (e-journal)*, 1-36. <https://www.proquest.com/docview/2450797327/fulltextPDF/32B58C156D2F4BD DPQ/1?accountid=32074>
- Shopova T. (2014) "Digital Literacy of Students and Its Improvement at the University". *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, 7(2), 26-32.
- Tetep, A.S. (2019). Students' Digital Media Literacy: Effects on Social Character. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8(2S9), 394-399.